

Η Πολιτική Οικονομία του Έμπολα

του Leigh Phillips (μετάφραση: Barikat)

Το “Onion” (σ.τ.μ.: σατιρική ιστοσελίδα σαν το Κουλούρι), εξαιρετικά εύστοχα όπως πάντα, καλύπτει το χειρότερο ξέσπασμα επιδημίας Έμπολα στη Δυτική Αφρική, 1779 άνθρωποι έχουν μολυνθεί και τουλάχιστον 961 έχουν πεθάνει, “Ειδικοί: Το Εμβόλιο του Έμπολα βρίσκεται τουλάχιστον 50 Λευκούς Ανθρώπους μακριά”, γράφει το έξυπνο πρωτοσέλιδο της 31 Ιουλίου.

Η εύκολη εξήγηση του τίτλου είναι ότι αν απλώς οι άνθρωποι που μολύνονται από τον Έμπολα ήταν λευκοί τότε το πρόβλημα θα λυνόταν. Αλλά τόσο ο ρόλος της αγοράς στην άρνηση των μεγάλων φαρμακευτικών εταιρειών να επενδύσουν στην έρευνα για τον Έμπολα όσο και στις ίδιες τις συνθήκες που δημιουργούνται από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές και στρώνουν το έδαφος για το ξέσπασμα και την επιδείνωση των επιδημιών, μένουν στο σκοτάδι.

Ο ρατσισμός αποτελεί σίγουρα ένα σημαντικό παράγοντα. Ο Jeremy Farrar, επιδημιολόγος και επικεφαλής του Wellcome Trust, ενός από τα μεγαλύτερα ερευνητικά ιδρύματα στο χώρο των επιστημών ζωής στον κόσμο, δήλωσε στην Toronto Star: “Φανταστείτε 450 ανθρώπους να πεθαίνουν από ιογενή αιμορραγικό πυρετό στον Καναδά, στην Αμερική ή στην Ευρώπη. Θα ήταν απλώς απαράδεκτο – και είναι εξίσου απαράδεκτο στη Δυτική Αφρική.”

Σημειώνει ότι ένα πειραματικό, ανεπτυγμένο στον Καναδά, εμβόλιο για τον Έμπολα χορηγήθηκε κατεπειγόντως σε έναν Γερμανό ερευνητή μετά από ένα εργαστηριακό ατύχημα το 2009. “Κουνήσαμε ουρανό και θάλασσα για να βοηθήσουμε έναν Γερμανό τεχνικό εργαστηρίου. Γιατί είναι διαφορετικά για τη Δυτική Αφρική;”

Αλλά ο Έμπολα είναι ένα πρόβλημα που δεν επιλύεται επειδή δεν προκύπτει σχεδόν καθόλου κέρδος από την επίλυση του. Είναι μια μη-κερδοφόρα ασθένεια.

Περίπου 2400 άνθρωποι έχουν πεθάνει από τον Έμπολα από την πρώτη αναγνώριση του ιού το 1976. Οι μεγάλες φαρμακευτικές εταιρείες γνωρίζουν ότι η αγορά για την καταπολέμηση του Έμπολα είναι μικρή ενώ τα κόστη για την ανάπτυξη θεραπείας παραμένουν σημαντικά. Σε μια καθαρά ποσοτική βάση, κάποιος ίσως (και πιθανώς σωστά) να θεωρήσουν υπερβολική τη σημασία που δίνουμε σε αυτή την ασθένεια που σκοτώνει πολύ λιγότερους από τη μαλάρια (300000 νεκροί από μαλάρια από τότε που ξέσπασε η επιδημία του Έμπολα) ή τη φυματίωση (600000 νεκροί).

Παρόλα αυτά οι οικονομικοί περιορισμοί που καθυστερούν την πρόοδο στην ανάπτυξη της θεραπείας του Έμπολα εξηγούν επίσης το γιατί οι φαρμακευτικές εταιρείες αρνούνται να αναπτύξουν θεραπείες για τις παραπάνω ασθένειες όπως και για πολλές άλλες.

Την τελευταία δεκαετία σημειώθηκε εντυπωσιακή πρόοδος στην έρευνα σχετικά με τις θεραπείες για τον Έμπολα, συνήθως από τον δημόσιο τομέα ή από μικρές εταιρείες βιοτεχνολογίας με σημαντική δημόσια χρηματοδότηση. Μια ποικιλία διαθέσιμων θεραπευτικών επιλογών περιλαμβάνουν προϊόντα βασισμένα σε νουκλεϊκά οξέα, αντισώματα και πολλά υποψήφια εμβόλια – πέντε από αυτά έχουν επιτυχώς χορηγηθεί και εμβολιάσει πρωτεύοντα θηλαστικά, εκτός του ανθρώπου, για τον Έμπολα.

Ο Anthony Fauci, επικεφαλής του Εθνικού Ινστιτούτου για τις Αλλεργίες και τις Μολυσματικές Ασθένειες των ΗΠΑ, έλεγε σε όσους δημοσιογράφους τον άκουγαν ότι ένα εμβόλιο για τον Έμπολα θα μπορούσε να είναι προ των πυλών – αν δεν υπήρχε η φιλαργυρία των εταιρειών.

“Δουλεύουμε πάνω σε ένα δικό μας εμβόλιο για τον Έμπολα, αλλά δεν υπάρχει περίπτωση να μας το αγοράσει και να μας χρηματοδοτήσει κάποια από τις επιχειρήσεις”, δήλωσε στη USA Today.

“Έχουμε ένα πιθανό εμβόλιο, το χορηγούμε σε μαϊμούδες και φαίνεται καλό, αλλά από τη μεριά των φαρμακευτικών εταιρειών η εξέλιξη ενός εμβόλιο που θεραπεύει μικρές επιδημίες κάθε 30 ή 40 χρόνια δεν δημιουργεί κανένα πραγματικό κίνητρο”, δήλωνε στο Scientific American.

Σχεδόν όλοι όσοι ασχολούνται με το θέμα λένε ότι η τεχνογνωσία υπάρχει και είναι άμεσα διαθέσιμη. Απλώς οι επιδημίες είναι τόσο σπάνιες και προσβάλλουν σχετικά λίγους ανθρώπους ώστε να το κάνουν να αξίζει τον κόπο – που σημαίνει να είναι κερδοφόρο – για τις μεγάλες φαρμακευτικές εταιρείες.

“Αυτά τα ξεσπάσματα προσβάλλουν τους φτωχότερους πληθυσμούς του πλανήτη. Παρόλο που δημιουργούν μεγάλη αναστάτωση αποτελούν σχετικά σπάνια γεγονότα”, δηλώνει στο Vox ο Daniel Bausch, διευθυντής του τμήματος αναδυόμενων λοιμώξεων της Ιατρικής Ερευνητικής Μονάδας 6 του Ναυτικού (NAMRU-6), ενός βιοϊατρικού εργαστηρίου στη Λίμα του Περού. “Έτσι αν κοιτάξουμε το συμφέρον των φαρμακευτικών εταιρειών καταλαβαίνουμε γιατί δεν υπάρχει μεγάλος ενθουσιασμός ώστε να περάσει το φάρμακο για τον Έμπολα τις φάσεις 1, 2 και 3 των τεστ ώστε να παραχθεί ένα εμβόλιο που θα χρησιμοποιήσουν μερικές δεκάδες χιλιάδες ή εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι.”

Ο John Ashton, πρόεδρος της Σχολής Δημόσιας Υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου, έγραψε ένα καυστικό άρθρο γνώμης στον Independent της Κυριακής τονίζοντας ότι “το σκάνδαλο της απροθυμίας της φαρμακευτικής βιομηχανίας να επενδύσει στην έρευνα και να παράξει φάρμακα και εμβόλια, πράγμα που αρνούνται να κάνουν επειδή τα νούμερα είναι κατά τη γνώμη τους τόσο μικρά και δεν δικαιολογούν την επένδυση, αποτελεί την ηθική χρεωκοπία του καπιταλισμού που λειτουργεί στο κενό ενός ηθικού και κοινωνικού πλαισίου”.

Αυτή η κατάσταση δεν είναι μοναδική στην περίπτωση του Έμπολα. Για 30 χρόνια, οι μεγάλες φαρμακευτικές εταιρείες αρνούνταν να εμπλακούν στην έρευνα για νέες κατηγορίες αντιβιοτικών. Εξαιτίας αυτού του κενού στην ανακάλυψη αντιβιοτικών, κλινικοί γιατροί εκτιμούν ότι στα επόμενα 20 χρόνια, θα έχουμε ξεμείνει από αποτελεσματικά φάρμακα σε λοιμώξεις ρουτίνας. Πάρα πολλές ιατρικές τεχνικές και παρεμβάσεις από το 1940 ως σήμερα βασίζονται στην αποτελεσματική αντί-μικροβιακή προστασία. Η διεύρυνση στο προσδόκιμο ζωής των ανθρώπων αυτό το χρονικό διάστημα προφανώς οφείλεται σε πολλές παραμέτρους, αλλά σίγουρα δεν θα ήταν εφικτή χωρίς τα αντιβιοτικά. Πριν την εξέλιξη των αντιβιοτικών, οι βακτηριακές λοιμώξεις ήταν μια από τις πιο κοινές αιτίες θανάτου.

Τον Απρίλιο, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας εξέδωσε την πρώτη αναφορά σχετικά με την αντί-μικροβιακή αντίσταση παγκοσμίως, βρίσκοντας την αντίσταση στα αντιβιοτικά σε “επίπεδα συναγερμού”. “Αυτή η σοβαρή απειλή δεν είναι πλέον μια πρόβλεψη για το μέλλον, συμβαίνει εδώ και τώρα σε κάθε ήπειρο του κόσμου και μπορεί να επηρεάσει τον καθένα,

οποιασδήποτε ηλικίας, σε οποιαδήποτε χώρα”, προειδοποιεί το τμήμα υγείας των Ηνωμένων Εθνών.

Ο λόγος για αυτή την απροθυμία είναι ξεκάθαρος, όπως παραδέχονται οι ίδιες οι εταιρείες: απλώς δεν έχει κανένα νόημα για τις φαρμακευτικές εταιρείες να επενδύσουν ένα ποσό της τάξης των 870 εκατομμυρίων δολαρίων (ή 1.8 δις αν υπολογίσουμε και το κόστος του κεφαλαίου) για κάθε φάρμακο που εγκρίνεται από τις ρυθμιστικές αρχές, για ένα προϊόν που θα χρησιμοποιηθεί για λίγες μόνο φορές, από ασθενείς που υποφέρουν από κάποια μόλυνση, συγκρινόμενο με την επένδυση του ανάλογου ποσού στην ανάπτυξη φαρμάκων υψηλής κερδοφορίας για χρόνιες ασθένειες όπως ο διαβήτης ή ο καρκίνος, όπου οι ασθενείς πρέπει να τα παίρνουν κάθε μέρα, συχνά για το υπόλοιπο της ζωής τους.

Κάθε χρόνο στις ΗΠΑ, σύμφωνα με το CDC (Κέντρο για τον Έλεγχο και την Πρόληψη Ασθενειών), περίπου δύο εκατομμύρια άνθρωποι μολύνονται με βακτήρια ανθεκτικά στα αντιβιοτικά. 23000 από αυτούς πεθαίνουν.

Ακριβώς ίδια είναι η κατάσταση και όσον αφορά τα εμβόλια. Οι άνθρωποι αγοράζουν παραδείγματος χάρη φάρμακα για το άσθμα ή ινσουλίνη για δεκαετίες. Ενώ για τα εμβόλια απαιτούνται συνήθως μια ή δυο δόσεις. Εδώ και πολλά χρόνια, οι φαρμακευτικές εταιρείες εγκαταλείπουν την έρευνα και ανάπτυξη αλλά και παραγωγή των εμβολίων, έτσι από το 2003 οι ΗΠΑ αντιμετωπίζουν ελλείψεις στα περισσότερα παιδικά εμβόλια. Εξαιτίας της δυσκολίας της κατάστασης το CDC διατηρεί μια ιστοσελίδα με ένα δημόσια προσβάσιμο κατάλογο των εμβολίων που βρίσκονται σε έλλειψη ή έχουν εξαντληθεί.

Αλλά, τουλάχιστον σχετικά με τον Έμπολα, εκεί που η ελεύθερη αγορά αρνείται να παρέχει λύσεις, το υπουργείο άμυνας μπορεί και παρεμβαίνει, αφήνοντας κατά μέρος τις αρχές της ελεύθερης αγοράς, για λόγους εθνικής ασφάλειας.

Ο ιολόγος Thomas Geisbert του Ιατρικού Τμήματος του Πανεπιστήμιο του Τέξας δηλώνει στο Scientific American σχετικά με το ελπιδοφόρο εμβόλιο VSV, μια από τις πιο πολλά υποσχόμενες θεραπείες ενάντια στον Έμπολα:

“Προσπαθούμε να βρούμε τα χρήματα για να προχωρήσουμε στις μελέτες σε ανθρώπους [...] αλλά πραγματικά εξαρτόμαστε από την οικονομική στήριξη από τις μικρές εταιρείες για να εξελίξουμε αυτά τα εμβόλια. Οι μελέτες σε ανθρώπους είναι ακριβές και απαιτούν πολύ κυβερνητικό χρήμα. Για τον Έμπολα, η παγκόσμια αγορά είναι μικρή – δεν υπάρχει επαρκές κίνητρο για τις μεγάλες φαρμακευτικές εταιρείες να φτιάξουν ένα εμβόλιο για τον Έμπολα, έτσι θα χρειαστεί κρατική χρηματοδότηση.”

Ο William Sheridan, ιατρικός διευθυντής της BioCryst Pharmaceuticals, δημιουργού του πειραματικού αντί-ιοικού φαρμάκου BCX4430, περιγράφει τις οικονομικές δυστοκίες στην έρευνα και ανάπτυξη της θεραπείας για τον Έμπολα: “Απλώς δεν υπάρχει περίπτωση να αποφέρει τα αναμενόμενα σε μια μεγάλη φαρμακευτική.”

Αλλά για μια μικρή εταιρεία όπως η δική του, τα πράγματα είναι διαφορετικά. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση έχει υποστηρίξει την έρευνα και έχει υποσχεθεί ότι θα αγοράσει αποθέματα του φαρμάκου ως ένα προληπτικό μέτρο κατά της βιο-τρομοκρατίας. Επίσης το BCX4430 εξελίσσεται από κοινού με το Στρατιωτικό Ιατρικό Ερευνητικό Ινστιτούτο για τις Μολυσματικές Ασθένειες (USAMRIID). “Εδώ υπάρχει αγορά και η αγορά είναι η κυβέρνηση των ΗΠΑ”, είπε στο NPR.

Το USAMRIID, μαζί με την Καναδική Υπηρεσία Δημόσιας Υγείας, στηρίζει επίσης την ανάπτυξη του ZMAPP, ενός ορού μονοκλωνικών αντισωμάτων που παρασκεύασε μια μικρή εταιρεία βιοτεχνολογίας στο San Diego, η MAPP Biopharmaceutical, το οποίο χορηγήθηκε την περασμένη εβδομάδα σε δύο Αμερικανούς γιατρούς, τον Kent Brantly και τη Nancy Writebol, που δούλευαν για την ευαγγελική Χριστιανική ιεραποστολή Samaritan's Purse.

Το ζευγάρι μολύνθηκε στη Λιβερία ενώ έβλεπε ασθενείς που έπασχαν από Έμπολα. Η κατάσταση του Brantley επιδεινώθηκε ραγδαία και τηλεφώνησε στη γυναίκα του για να την αποχαιρετήσει. Όμως μέσα σε μια ώρα από τη λήψη του πειραματικού ορού η κατάσταση του αναστράφηκε, η αναπνοή του επανήλθε σε κανονικούς ρυθμούς και τα ρίγη υποχώρησαν.

Το επόμενο πρωί μπορούσε να αυτοεξυπηρετηθεί και από τη στιγμή που έφτασε στις ΗΠΑ, αφού εγκατέλειψε τη Λιβερία, μπορούσε να βγει μόνος του από το ασθενοφόρο χωρίς βοήθεια. Η Writebol βρίσκεται και αυτή σε ανάλογα καλή κατάσταση από την άφιξη της στην Ατλάντα και έπειτα.

Πρέπει να είμαστε πολύ προσεχτικοί πριν καταλήξουμε σε όποια συμπεράσματα από αυτή την εξέλιξη, ώστε να ισχυριστούμε ότι το φάρμακο θεράπευσε τους ιεραπόστολους. Σε αυτή την “κλινική έρευνα” έχουμε ένα δείγμα μόλις 2 ανθρώπων, χωρίς τυφλά τεστ ή γκρουπ ελέγχου. Το φάρμακο μέχρι τώρα δεν έχει ελεγχθεί σε ανθρώπους ως προς την ασφάλεια και τη δραστηριότητα του. Επιπλέον, όπως με όλες τις ασθένειες, ένα συγκεκριμένο ποσοστό ασθενών μπορεί να επανακάμψει μόνο του. Δεν ξέρουμε ακόμα αν η προφανής αυτή ανάκαμψη οφείλεται στο Zmapp. Αλλά σε κάθε περίπτωση, δεν είναι καθόλου παράλογο να ισχυριστούμε ότι αυτή η τροπή των γεγονότων δημιουργεί μεγάλες ελπίδες.

Δύο από τα αντισώματα του Zmapp είχαν αρχικά αναγνωριστεί και αναπτυχθεί από ερευνητές στο Εθνικό Μικροβιολογικό Εργαστήριο στο Winnipeg και στην Defyrus, μια “εταιρεία επιστημών ζωής και βιο-άμυνας” με έδρα το Τορόντο και χρηματοδότηση από το Καναδικό Πρόγραμμα Έρευνας και Ανάπτυξης για την Ασφάλεια και την Άμυνα. Το τρίτο από τα αντισώματα του κοκτέιλ παρασκευάστηκε από τη MappBio σε συνεργασία με το USAMRIID, το Εθνικό Ινστιτούτο Υγείας και την Υπηρεσία για την Ελαχιστοποίηση των Απειλών στην Εθνική Άμυνα. Στη συνέχεια οι οργανισμοί συνεργάστηκαν με την Kentucky Bioprocessing στο Owensboro, μια εταιρεία παραγωγής πρωτεϊνών που εξαγοράστηκε νωρίτερα αυτή τη χρονιά από τη μητρική εταιρεία RJ Reynolds Tobacco, για να ασχοληθεί με τη φύτεία των εμπλουτισμένων με τα αντισώματα καπνών.

Διαπιστώνοντας το ρόλο του Πενταγώνου και του αμυντικού κατεστημένου του Καναδά, κάποιοι έσπευσαν να υιοθετήσουν θεωρίες συνωμοσίας. Συγκεκριμένα το ZMapp φαίνεται να συμπυκνώνει τα καλύτερα συστατικά για μια τέτοια θεωρία: Μεγάλοι στρατιωτικοί οργανισμοί, Μεγάλες Καπνοβιομηχανίες, το Πεντάγωνο και εγχύσεις που μοιάζουν κάπως σαν εμβόλια!

Αλλά η χρηματοδότηση από το Υπουργείο Άμυνας δεν πρέπει να θεωρείται σαν κάτι διαβολικό. Αντίθετα, αποτελεί απόδειξη της υπεροχής του δημοσίου τομέα σαν οδηγό και υποστηρικτή της καινοτομίας.

Παρόλα αυτά όμως, δεν αποτελούν όλες οι μη κερδοφόρες ασθένειες αντικείμενο της ανησυχίας των στρατηγών για τη βιο-τρομοκρατία. Και γιατί θα πρέπει ο ιδιωτικός τομέας

να διαλέγει τους πιο κερδοφόρους τομείς και να αφήνει τους υπόλοιπους στο δημόσιο;

Αν, λόγω της κερδοσκοπικής της φύσης, η φαρμακοβιομηχανία είναι δομικά ανίκανη να παράξει εκείνα τα φάρμακα που χρειάζονται στην κοινωνία και ο δημόσιος τομέας (στη συγκεκριμένη περίπτωση οι караβανάδες του στρατού) πρέπει συνεχώς να καλύπτει τα κενά που αφήνουν οι αστοχίες της αγοράς, τότε αυτός ο τομέας της βιομηχανίας πρέπει να εθνικοποιηθεί, επιτρέποντας στα έσοδα από τις κερδοφόρες θεραπείες να εξισορροπήσουν τα έξοδα για την έρευνα, την ανάπτυξη και την παραγωγή των μη-κερδοφόρων θεραπειών.

Σε αυτή την περίπτωση, δεν θα χρειάζεται πλέον να επιχειρηματολογούμε για το αν η πρόληψη της μαλάριας, της ιλαράς ή της πολιομυελίτιδας έρχεται σε προτεραιότητα. Θα μπορούμε να στοχεύουμε ταυτόχρονα στις γνωστές και στις παραγνωρισμένες ασθένειες. Δεν υπάρχει βέβαια καμία εγγύηση ότι το άνοιγμα της στρόφιγγας του δημόσιου χρήματος θα παράξει αμέσως αποτελέσματα, αλλά για την ώρα, οι μεγάλες φαρμακευτικές δεν προσπαθούν καν.

Αυτό είναι ακριβώς αυτό που εννοούν οι σοσιαλιστές όταν λένε ότι ο καπιταλισμός αποτελεί εμπόδιο στην περαιτέρω ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Το ζήτημα εδώ δεν είναι μόνο το ότι η άρνηση των Μεγάλων Φαρμακευτικών να εμπλακούν στην έρευνα για τις παραγνωρισμένες τροπικές ασθένειες, τα εμβόλια και τα αντιβιοτικά είναι ανήθικη και άδικη με έναν γκροτέσκο τρόπο, αλλά το ότι η παραγωγή, μιας πληθώρας νέων αγαθών και υπηρεσιών που θα μπορούσαν να βοηθήσουν την ανθρωπότητα και να διευρύνουν τα όρια της ανθρώπινης ελευθερίας, μπλοκάρεται εξαιτίας του λήθαργου και της έλλειψης κινήτρου της ελεύθερης αγοράς.

Το να επικεντρωνόμαστε στα φάρμακα και τα εμβόλια είναι κρίσιμης σημασίας. Αλλά το να εστιάζουμε σε αυτά χωρίς να δίνουμε την ανάλογη προσοχή στην επιδείνωση των συνθηκών δημόσιας υγιεινής και στην εξαθλίωση των υποδομών στη Δυτική Αφρική καθώς και στις ευρύτερες οικονομικές συνθήκες που συνεισφέρουν στην πιθανότητα να ξεσπάσουν ζωνοσογόνες (στμ. ασθένειες που μεταδίδονται από τα ζώα στον άνθρωπο) επιδημίες σαν τον Έμπολα είναι σαν να προσπαθούμε να αδειάσουμε με ένα κουβά το νερό από ένα σκάφος που βυθίζεται.

Ο φυλο-γεωγράφος και οικολόγος Rob Wallace έχει περιγράψει πως η νεοφιλελεύθερη λαίλαπα έχει δημιουργήσει τις ιδανικές συνθήκες για τα ξεσπάσματα των επιδημιών. Η Γουινέα, η Λιβερία και η Σιέρα Λεόνε είναι από τις φτωχότερες χώρες του πλανήτη, κατατάσσονται αντίστοιχα στην 178η, 174η και 177η από τις 187 χώρες των Ηνωμένων Εθνών στο Δείκτη Ανάπτυξης.

Αν μια τέτοια επιδημία πήγαινε να ξεσπάσει σε κάποια από τις χώρες της βόρειας Ευρώπης για παράδειγμα, κράτη με τις καλύτερες υποδομές υγείας παγκοσμίως, η κατάσταση θα ήταν πολύ πιο εύκολο να ελεγχθεί.

Δεν είναι μόνο η έλλειψη νοσοκομειακών μονάδων, αλλά και η έλλειψη στοιχειωδών συνθηκών υγιεινής στα υπάρχοντα νοσοκομεία, η απουσία κανονικών μονάδων απομόνωσης και η περιορισμένη στελέχωση ειδικευμένου υγειονομικού προσωπικού που να μπορεί να εντοπίσει ανθρώπους που πιθανών να έχουν μολυνθεί. Ούτε μόνο το ότι οι καλύτερες συνθήκες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης αποτελούν κρίσιμο παράγοντα για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, με οποιαδήποτε διαθέσιμη θεραπεία. Η εξάπλωση της ασθένειας επιδεινώθηκε επιπλέον από τα μαρasmus των βασικών κυβερνητικών υποδομών που σε άλλη

περίπτωση θα μπορούσαν να περιορίσουν τις μετακινήσεις πληθυσμών, να ελέγξουν τις υλικοτεχνικές δυσκολίες και να βοηθήσουν στο συντονισμό με τις κυβερνήσεις άλλων χωρών.

Ο επιδημιολόγος και ειδικός στις μολυσματικές ασθένειες Daniel Bausch, ο οποίος διεξάγει ερευνητικές δραστηριότητες κοντά στο επίκεντρο της επιδημίας, περιγράφει σε ένα άρθρο του στο επιστημονικό περιοδικό PLOS με τίτλο Παραγνωρισμένες Τροπικές Ασθένειες πώς "υπήρξε μάρτυρας των εξελίξεων από πρώτο χέρι. Σε κάθε ταξίδι στη Γουινέα, σε κάθε μακρύ δρόμο από το Conakry στις δασικές επαρχίες, οι υποδομές φαίνεται να ολοένα να χειροτερεύουν – ο κάποτε ασφαλτοστρωμένος δρόμος ήταν σε κακή κατάσταση, οι υπηρεσίες όλο και λιγότερες, οι τιμές υψηλότερες και το δάσος αραιότερο".

Ο Wallace σημειώνει ότι σε αυτή την περιοχή, όπως και σε πολλές άλλες χώρες, μια σειρά δομικών αναδιαρθρωτικών προγραμμάτων, που έχουν ενθαρρυνθεί και επιβάλλονται από τις Δυτικές κυβερνήσεις και διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς, απαιτούν ιδιωτικοποιήσεις και συρρίκνωση των δημόσιων υπηρεσιών, κατάργηση δασμών ενώ οι Βόρειες αγροτικές βιομηχανίες συνεχίζουν να επιχορηγούνται, και επιπλέον επιβάλλουν τον προσανατολισμό προς τη σπορά με σκοπό την εξαγωγή σε βάρος της διατροφικής επάρκειας. Όλες αυτές οι πολιτικές εκτινάσσουν τη φτώχεια και την πείνα και επίσης ο ανταγωνισμός μεταξύ σπαρτών για τροφή ή εξαγωγή ως προς τους πόρους σε κεφάλαιο, γη και γεωργικά χέρια οδηγεί σε μεγαλύτερη συγκέντρωση της ιδιοκτησίας γης, ειδικά στα χέρια ξένων εταιρειών, κάτι που περιορίζει περαιτέρω την πρόσβαση στη γη των μικρών αγροτών.

Ο Έμπολα είναι μια ζωνοσογόνος ασθένεια, δηλαδή μια ασθένεια που μεταδίδεται από τα ζώα στον άνθρωπο (και το ανάποδο). Περίπου 61% των μολύνσεων που πλήττουν τον άνθρωπο είναι ζωνοσογόνες, από την γρίπη ως τη χολέρα και τον HIV.

Ο νούμερο ένα παράγοντας που επηρεάζει την εμφάνιση νέων ζωνοσογόνων ασθενειών είναι η αυξημένη επαφή μεταξύ των ανθρώπων και των άγριων ζώων, κάτι που συχνά οφείλεται στην επέκταση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην άγρια φύση. Ο Wallace καταδεικνύει ότι όσο οι νεοφιλελεύθερες αναδιαρθρώσεις διώχνουν τους ανθρώπους από τη γη τους χωρίς ταυτόχρονα να παρέχουν δυνατότητες αστικής ανάπτυξης, τότε "χώνονται ολοένα και βαθύτερα μέσα στο δάσος για να επεκτείνουν τα γεωγραφικά όρια και την ποικιλία σε είδη του κυνηγιού, να βρουν ξυλεία για να φτιάξουν κάρβουνα και να εξορύξουν νέα ορυκτά, αυξάνοντας το ρίσκο της έκθεσης στον ιό Έμπολα και άλλες ζωνοσογόνες ασθένειες σε αυτές τις απόμακρες περιοχές."

Όπως επισημαίνει ο Bausch: "Βιολογικοί και οικολογικοί παράγοντες μπορεί να καθορίζουν την εμφάνιση ενός ιού μέσα από τα δάση, αλλά οι κοινωνικοπολιτικοί παράγοντες ξεκάθαρα υπαγορεύουν προς τα πού θα κατευθυνθεί – μια ή δύο μεμονωμένες περιπτώσεις ή το ξέσπασμα μιας παρατεταμένης επιδημίας."

Αυτές οι εξελίξεις είναι το προβλεπόμενο αποτέλεσμα της χωρίς σχέδιο, τυχαίας ανάπτυξης σε περιοχές γνωστές ως κοιτίδες διάχυσης ζωνοσογόνων ασθενειών, και χωρίς το είδος των υποστηρικτικών υποδομών και του εξισωτικού ήθους που επέτρεψε, για παράδειγμα, την εξάλειψη της μαλάριας από τη Νότια Αφρική σε μια από τις πρώτες αποστολές του CDC μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Στη διάρκεια αυτών των τελευταίων μηνών, η χειρότερη επιδημία Έμπολα στην ιστορία ανέδειξε την ηθική χρεωκοπία του μοντέλου ανάπτυξης της φαρμακοβιομηχανίας. Ο

αγώνας για τη δημόσια περίθαλψη στις ΗΠΑ και ο κοινός αγώνας ενάντια στην ιδιωτικοποίηση της υγειονομικής περίθαλψης οπουδήποτε αλλού στη Δύση είναι απλώς μια μάχη στον πόλεμο. Η επιτυχία αυτών των αγώνων μπορεί να επιτευχθεί μόνο σε συνδυασμό με μια άλλη εκστρατεία: να ξαναχτίσουμε τη διεθνή φαρμακοβιομηχανία σαν μια υπηρεσία του δημόσιου τομέα, όπως και να στοχεύσουμε ευρύτερες νεοφιλελεύθερες πολιτικές που υπονομεύουν έμμεσα τη δημόσια υγεία.

Μπορούμε να εμπνευστούμε από τα ακτιβίστικα γκρούπ για τον HIV/AIDS στα τέλη της δεκαετίας του 80 και στις αρχές των 90ς όπως το ACT UP και το Treatment Action Group, όπως και το South Africa's Treatment Action Campaign στο 2000, τα οποία συνδύασαν άμεσες δράσεις και πολιτική ανυπακοή απέναντι στις επιχειρήσεις και τους πολιτικούς όσο και μια επιστημονικά αυστηρή κατανόηση της κατάστασης.

Αλλά αυτή την περίοδο, χρειαζόμαστε μια περισσότερο ολοκληρωμένη εκστρατεία που θα καλύπτει όχι μόνο μια ασθένεια, αλλά το σύνολο των αποτυχιών της αγοράς σχετικά με την ανάπτυξη εμβολίων, τα κενά στην ανακάλυψη αντιβιοτικών, τις παραγνωρισμένες τροπικές ασθένειες και όλες τις αθέατες αρρώστιες της φτώχειας. Χρειαζόμαστε έναν ακτιβισμό με επιστημονική βάση που θα έχει την μακροπρόθεσμη αλλά εφικτή φιλοδοξία της δημοκρατικής κατάκτησης της φαρμακευτικής βιομηχανίας.

Χρειαζόμαστε μια καμπάνια για να καταστρέψουμε τις μη-κερδοφόρες ασθένειες.

Το άρθρο δημοσιεύτηκε στο Jacobin στις 13 Αυγούστου.